

Minnesanteckningar för dialog på politisk nivå:**Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft, 27 maj 2015**

1. Inledning

Statssekreterare *Elisabeth Backteman*, *Näringsdepartementet* inleder dagen med att hälsa samtliga välkomna. En kort presentationsrunda genomförs.

Regeringskansliets ambition är att ha kontinuerliga dialoger inom ramen för Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft. Vid dagens möte finns fyra departement på plats för dialog om aktuella och strategiskt viktiga frågor.

Under inledningen lyfts bland annat följande fram (PPT bifogas):

- Målsättningen lägst arbetslöshet i EU 2020 ställer höga krav på kontinuerlig dialog och samverkan mellan aktörer.
- Aktuella frågeställningar inom regional tillväxt:
 - Utvecklad dialog och styrning
 - Parlamentarisk utredning om en sammanhållen landsbygds politik
 - Kompetensförsörjning
- Jämställdhet, förstärkt uppdrag till regionalt utvecklingsansvariga aktörer
- Lokalisering av statliga myndigheter och statskontorets uppdrag.

Notera:

* Nationella strategin 2015-2020 bereds fortfarande inom Regeringskansliet.

* Elin Landells utredning inom valideringsområdet nämns. Förslaget innefattar förslag för en snabbare validering samt en uttalad roll för regionalt utvecklingsansvariga aktörer.

* Regeringen önskar inspel från regionalt utvecklingsansvariga aktörer om vilken roll de regionala kompetensplattformarna ska ha i framtiden.

* Exportstrategin ska presenteras innan sommaren.

2. Kompetensförsörjning och arbetsmarknadsfrågor**2.1 Arbetsmarknadsministerns föredragning**

Statsråd *Ylva Johansson*, *Arbetsmarknadsdepartementet*, inleder med att ge en beskrivning av aktuella insatser inom arbetsmarknadsområdet.

I arbetsmarknadsministerns presentation lyfts bland annat följande fram:

- Arbetsmarknadspolitiken reformeras och Arbetsförmedlingens (AF) uppdrag förändras. I samband med detta ser AF över kontorsnät och bemanning.
- Nya verktyg behövs för att komma tillrätta med ungdomsarbetslösheten. Samtidigt räcker inte antalet gymnasieungdomar för att möta de arbetstillfällen som kommer erbjudas de närmaste åren. Samverkan krävs!
- Arbetsmarknadsdepartementet har mött 249 kommuner vid dialogmöten och workshops för att diskutera hur vi i Sverige ska komma tillrätta med ungdomsarbetslösheten. Det sluts lokala samverkansavtal-/

överenskommelser mellan AF och kommunerna om hur de gemensamt ska arbeta med ungdomar som står långt från arbetsmarknaden.

- Regeringen uppdrar till AF att i högre grad möta företagets behov av arbetskraft och kompetens, istället för att rikta insatser till långtidsarbetslösa. Regeringen ställer högre krav på goda relationer mellan AF och företagaren.

Arbetsmarknadsministern betonar slutligen att regionerna kan ta kontakt med DUA, Delegationen för Unga i Arbete, om samverkan på lokal och regional nivå inte fungerar.

Diskussion:

Det måste förtydligas i uppdraget till AF att hitta samverkansformer på regional nivå. Ledamöterna vid Forum önskar stöd från nationell nivå att förtydliga hur samverkan kan ske mellan AF och regionerna.

Ledamöterna efterfrågar förtydliganden kring vilka uppgifter som ska utföras inom ramen för de nya instrumenten för att möta ungdomsarbetslösheten. Det behövs lösningar också för dem som tidigare inkluderats i rätt åldersspann, men som "faller ur" systemet innan man löst problematiken för den enskilde. Flexibilitet för att följa upp individuellt efterfrågas därför.

Från regional nivå uppskattas att arbetsmarknadspolitiken regionaliseras eftersom regionerna i vardagen möter företagets rekryteringsbehov. Ett tydligt uttalat mandat från staten vad som innefattas i de regionala uppdragen efterfrågas samt att regionerna ges möjlighet att upphandla ungdomsutbildningar och ansvar att inrätta regionala branschråd.

Notera:

* Arbetsmarknadsministern betonar att regionalt utvecklingsansvariga aktörer har en viktig uppgift att belysa den regionala efterfrågan, att synliggöra var traineearbetsplatser behöver skapas. Ju mer engagemang; desto fler uppdrag, större ansvar och befogenheter.

2.2 Gymnasie- och kunskapslyftsministerns föredragning

Statsrådet Aida Hadzialic, Utbildningsdepartementet inleder sin presentation med att betona det som tidigare lyfts fram: målsättningen om EU:s lägsta arbetslöshet för ökad konkurrenskraft och tillväxt.

I presentationen (PPT bifogas) lyfts bland annat följande fram:

- Kunskapslyftet, Yrkehögskolan och validering. Avseende validering behövs ett nationellt sammanhållet och förenklat system.
- Språk för snabbare etablering:
 - Studieförbunden får uppdrag att börja arbeta med språkundervisning redan under asylperioden
 - Individanpassad SFI, enklare att kombinera studier, praktik. Proposition. Mycket att det som skrivs görs redan på ett antal platser men behöver hanteras strukturellt

- Rekrytering och kompetensutveckling för SFI-lärare.
- Framtidens företagande:
 - Entreprenörskap, företagande och UF
 - Innovationer – unga svenska hjärnor vidareutvecklar innovationer till globala företag.

Diskussion:

Ledamöterna tackar för en bra föredragning och betonar att regionerna också arbetar med dessa frågor, parallellt med nationella insatser och uppdrag. Det är viktigt också kopplat regionreformen att synliggöra hur arbete och samverkan sker mellan lokal, regional och nationell nivå.

Diskussionen omfattar även integrationsfrågan och en önskan om att hitta snabbare och mer flexibla arbetsätt. Det finns vissa branscher där en snabbare process bör övervägas. För detta krävs en möjlighet att kombinera SFI och Komvux. Statsrådet kommenterar att detta är ett av förslagen som just nu bereds. Regeringen aviserar också finansiering till studieförbunden. Dels en justering vid vårbudget, dels högre ambitioner framåt för att öka insatser inom språkutbildning.

Notera:

* Från Regeringskansliet finns ett stort behov och ett önskemål att få fortsätta denna diskussion och ambitionen är att återkommande lyfta frågorna till ledamöterna i Forum.

3. Integration i det regionala tillväxtarbetet

Gunilla Torstensson, Tillväxtverket presenterar kort det uppdrag Tillväxtverket haft att sammanställa regionernas åiterrapporter om integration i det regionala tillväxtarbetet (Se PPT).

I presentationen (PPT bifogas) lyfts bland annat följande fram:

- Mönster, gemensamma utmaningar och goda exempel
- Många samhällsfunktioner är inflätade i åiterrapporteringsuppdraget.
- I rapporten föreslås att förordningen om regionalt tillväxtarbete ses över så den får ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv.

Diskussion:

Ledamöterna tackar för föredragningen och lyfter bland annat fram språket som nyckeln till snabb integration. Swedbank nämns som ett gott exempel på hur man fokuserar på kompetens. Organisationen tar in personal med rätt kompetens under mentorskap. Ser språket som steg två efter motivation. Dialog med arbetsgivare behövs för att hitta individuella lösningar.

Diskussionen fortsätter med resonemang om varför vi kräver svenska som grundkrav när våra egna barn och ungdomar i högre omfattning studerar på skolor som har andra språk som undervisningsspråk. Kan man inom vissa områden välja att ha engelska som språk vid validering?

Ledamöterna delar också med sig av goda exempel på hur man kan förkorta tiden till arbete genom samverkan på lokal och regional nivå, med stöd från nationella aktörer. Ledamöterna efterfrågar att regeringen ser över och förtydligar uppdragen till lokala och regionala aktörer.

4. Regionreformen

Statssekreterare *Annelie Roswall Ljunggren, Finansdepartementet* inleder med ett resonemang kring vad en region egentligen är för att tydliggöra varför regeringen nu valt att aktualisera regionfrågan igen.

I presentationen lyfts bland annat följande fram:

- Två förhandlare kommer få uppdrag att se över förutsättningar, tillgång till och säkerställande av en demokratisk samhällsstruktur. Detta är förankrat hos aktörer på regional nivå.
- Länsstyrelsernas framtida roll utifrån de frågor som omfattas av regionfrågan.
- Sveriges urbaniseringstakt är den högsta i EU och det ställer högre krav på samordning mellan aktörer.
- Ambitionsnivån är att regionreformen ska vara implementerad 1 januari 2023, men tidigare förändringar aviserats som möjliga, dock tidigast från 1 januari 2019.

Diskussion

Denna programpunkt följdes av en lång diskussion mellan ledamöterna, med inspel och återkoppling från Annelie.

Ledamöterna bekräftar att frågan är aktuell, att en ny regionreform bemöts positivt på regional nivå samt att processen välkomnas på ett annat sätt än tidigare.

Regionbildningen måste diskuteras både i geografi och innehåll: uppgifter, ansvar och mandat (också avseende hälso- och sjukvård). Ledamöterna efterfrågar också att Regeringskansliet ser över hur uppdrag fördelas till aktörer på nationell och regional nivå, de statliga myndigheternas administrativa gränsdragning samt att utredningen tar sin utgångspunkt i tidigare genomförda ansvarsutredningen.

Det behöver också ske en diskussion kring likvärdighet i det regionala tillväxtarbetet. Idag skiljer sig både finansiering, förutsättningar och regelverk.

Ledamöter från regioner som är under ombildning lyfter fram behovet att få "landa" sina processer och att därför inte forcera den storregionala ombildningen. Vilka utmaningar kan uppstå om vissa regioner tillåts gå "före" i processen? Här nämns exempelvis påverkan och kostnader för digitala system och administrativ omställning. Avslutningsvis lyfts ett önskemål att regeringen fastställer tidpunkter för regionreformen så att man kan eftersträva symmetri i diskussionerna på regional nivå.

Notera:

- * Ledamöterna ser regionombildning 2023 som alltför avlägset. Detta besvaras med att beslutet ska fattas så snart som möjligt, men implementeringen kräver tidsramar för att vara ekonomiskt och administrativt hanterbart. Det omfattar exempelvis översyn av skatteutjämningsystemet.
- * Förhandlare kommer att namnges före midsommar 2015. Uppdraget kommer att liknas vid ett operativt kansli som också får i uppgift att se över vissa strukturer, exempelvis skatteutjämningsystemet.
- * Anneli förtydligar att det också fortsättningsvis kommer att vara Länsstyrelserna, som statlig myndighet på regional nivå, som genomför statens ansvar och uppdrag. Övriga uppdrag bör med fördel fördelas till regionerna.
- * Ett förtydligande behövs om att regioner får bilda regionkommuner även under pågående regionreform. Att detta får ske per 1 januari 2017 bekräftar Annelie.

5. Bredband

Politiskt sakkunnig *Pontus Ekerljung*, hos statsråd *Mehmet Kaplan*, *Näringsdepartementet*, inleder med att tacka för möjligheten att vara på plats och betonar att hans uppgift idag är att, för Mehmet Kaplans räkning, kort beskriva arbetet och lyssna av ledamöternas inspel.

Inledningsvis nämner *Pontus Ekerljung* den portfölj som Mehmet Kaplan ansvarar för och vilka prioriteringar som görs.

I presentationen lyfts bland annat följande fram:

- Bredband och täckningsgrad.
- Landsbygdsprogrammet godkändes 26 maj 2015.
- Finansieringsnivåer inom ramen för strukturfonderna ger ett handlingsutrymme för bredbandsutbyggnad. I Landsbygdsprogrammet omfattar satsningen närmare 3,25 miljarder fram till 2020. Regionalfonden förstärker satsningarna i de tre nordligaste programområdena.
- Regeringen har blivit uppmärksam på den analys som PTS gjort för Jordbruksverkets räkning, där vissa län kritiserat valet av områden där stöd kan ges. Analysen kommer att följas upp årligen och regionala analyser bör hanteras i specifik ordning eftersom det är avgörande för målet att satsningarna kan göras.
- Pontus betonar att statsstödsreglerna måste följas. Det är stödmottagaren som blir återbetalningsskyldig om man inte säkerställer att regelverket följs.

Diskussion:

Bredbandskoordinatorerna får ett omfattande uppdrag. Inspel görs från ledamöter att statliga myndigheter också behöver vara del av ett samordnat system för effektivitet och synergier.

Ledamöter lyfter ansvarsfrågan för bredband i förhållande till andra infrastrukturfrågor. Från offentligt håll krävs ett eget ansvar för ideella byalag och ekonomiska föreningar för mycket komplicerade upphandlingsfrågor. Ansvaret

på landsbygden/glesa miljöer där medborgare via ekonomiska föreningar och ideellt arbete är stort och bidraget som kan erhållas för bredbandsutbyggnaden är mycket litet i förhållandet till den insats som mer centralt bosatta medborgare behöver lägga. I detta sammanhang vore det, enligt ledamöter på plats, önskvärt med en framtidsdiskussion. Är det rimligt att ansvaret efter bredbandsutbyggnad läggs på ideella och ekonomiska föreningar att ta driftsansvar, ansvar för utbyggnad och underhåll? Frågeställningen kan också ställas avseende andra sakfrågor än bredband, exempelvis enskilda vägar.

Diskussionen fortsätter med kommentarer om den uppvaktning som skett avseende Landsbygdsprogrammet och den nationella analys som Jordbruksverket uppdragit till PTS att ta fram inför godkännandet av landsbygdsprogrammet. Detta har uppmärksammats av de regioner som omfattas av de tre programområden som har möjlighet att göra investeringar i bredband inom ramen för regionalfonden. Här framförs ett önskemål från regionerna att också aktörer på nationell nivå försöker bidra till helhetsbilden. Efter förhandlingar om de operativa programmen har tre programområden fått möjlighet att inkludera finansiering till bredband genom ERUF. PTS analys bedöms från regional nivå kunna kortsluta möjligheterna till fondsamordning mellan ERUF och Landsbygdsprogrammet.

Bredband som jämställdhetsfråga lyfts också fram. Det är inte enbart en fråga om tillgång till bredband utan också kunskap om och förhållningssätt till tekniken. Detta försöker regionerna att åtgärda genom att höja kunskapsnivån. Ett önskemål är att också nationell nivå inkluderar detta perspektiv när frågan diskuteras.

Notera:

- * Flera av exemplen som lyfts vid dagens möte kommer att ligga inom ramen för uppdraget för bredbandskoordinatorerna.
- * Kommuner kan också vara projektägare/stödmottagare för insatser inom bredbandsutbyggnad inom Landsbygdsprogrammet.
- * Fondsamverkan finns formulerad i partnerskapsöverenskommelsen och en samverkan mellan de myndigheter som förvaltar fonderna pågår. Det innefattar en bred dialog just avseende bredbandsfrågan, där ett forum under PTS ledning införts.

Avslutningsvis informerar *Pontus Ekerljung* att en översyn av bredbandsstrategin är aviserad; både avseende mål- och fokusområden.

6. Arbetsprogram för forumet 2015-2016

Elisabeth Backteman går igenom programmet översiktligt och besvarar ledamöternas frågor. Arbetsprogrammet antas av Forum för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft.

I Elisabeths presentation lyfts bland annat följande fram (se bifogad PPT):

- Representation vid politiskt forum och tjänstemannaforum, mötesstruktur mm.
- Förhoppning att koppla på arbetsgrupper med tematisk inriktning som är av strategisk betydelse för den regionala tillväxtpolitiken. Både befintliga och nya grupper diskuteras.
- Det är viktigt att andra delar av regeringskansliet möter upp vid möten beroende på vilka sakfrågor som diskuteras.
- Ett kansli har bildats, Tillväxtverket ansvarar, i samverkan med SKL.

Diskussion:

Ledamöterna summerar att man uppskattar möjligheten att få träffas från regional nivå tillsammans med representanter från regeringskansliet. Samtidigt görs en reflektion kring dagens möte, som varit intensivt. Det är önskvärt från politikerna som närvarar att det finns utrymme för dialog när statsråd m fl medverkar vid möten.

Till agendan lyfts följande förslag fram:

- * Resultat, uppföljning och utvärdering bör lyftas in i agendan redan hösten 2015 samt att valideringsfrågan återkommer på agendan.
- * Eftersom det krävs en övergripande samsyn mellan politikområden för att klara integrationen behöver frågan integration, arbetstillfällen och kompetensförsörjning diskuteras i ett gemensamt sammanhang.
- * Ledamöterna önskar medverkan från regeringen utsedda förhandlare för regionreformen och betonar att man ser ett mervärde att politikerna kan få en gemensam sammanhållen bild av processen.
- * Det är angeläget att redan nu börja fundera över hur vi förbereder nästa programperiod. Hur kan detta arbete påbörjas? Kan diskussion inrymmas i agenda för Forum under början av 2016?

Notera:

- * Datum för 2015 är fastställda. Mötestiden kommer att ligga mellan ca kl. 09.00 och 16.00. Förslag till teman finns angivna i arbetsprogrammen, men kan komma att ändras.
- * Ge gärna förslag till programpunkter för kommande möten.
- * Med diskussionen som grund antas programmet.

7. Vårens regionala utvecklingsdialoger

Departementsråd *Anna Olofsson, Näringsdepartementet* sätter inledningsvis dialogformerna Forum och Regionala utvecklingsdialoger i sitt sammanhang och beskriver också de strategiska regiondialoger som genomförs med Tillväxtverket som ansvarig myndighet.

I presentationen (PPT bifogas) lyfts bland annat följande fram:

- Resultaten från de regionala utvecklingsdialogerna har återkopplats till tjänstemannaforum den 12 maj 2015.

- De regionala utvecklingsdialogerna kommer att ha ökat fokus på styrning och uppföljning. Regeringskansliet vill se en tydligare koppling mellan strategier och prioriteringar. Vårens dialoger visar att regionerna gjort tydligare koppling mellan utmaningar och medel än tidigare.
- Tillväxtverket har ett förstärkt uppdrag kopplat resultat och resultatfokus. Det är också förstärkt i villkorsbeslut för 2015 till regionerna.

Diskussion:

Från ledamöterna lyfts en reflektion att samarbetet har utvecklats kontinuerligt. Det är önskvärt om gemensamma insatser såsom de regionala kompetensplattformarna kan diskuteras i ett långsiktigt perspektiv, för att skapa handlingsutrymme och förtroende mellan aktörer på lokal och regional nivå.

Diskussionen inkluderar också en reflektion om utvärdering och analys.

Notera:

* Exempel på framgångsfaktorer: regionalt ledarskap, förmåga att politiskt prioritera; samordningsfunktion och tydliggörande av roller och ansvarsfördelning. Näringslivets medverkan är avgörande. Kontinuerligt lärande, tydlig målstruktur.

* Det är viktigt att den politiska nivån efterfrågar resultat från verksamheten, inte bara regeringen.

* Dialogerna kommer att vara återkommande med inriktning resultat, mål och prioritering. De ska föras bilateralt med varje region.

8. Öppet forum – aktuella frågor samt kommande möten

I samband med mötets sista programpunkt uppmärksammas att Anna Olofsson kommer att lämna Näringsdepartementet för en tjänst inom Sweco. Från ledamöternas håll lyfts det fram att många av de insatser som gjorts de senaste åren för en utvecklad dialog är Annas förtjänst. Anna har också på engagerat sätt bidragit till dialog på plats ute i regionerna och ledamöterna vill därför tacka Anna.

Under **Öppet Forum** lyfts två frågor; de regionala kompetensplattformarna och status avseende gruvamordningsuppdraget. Näringsdepartementet avser återkomma i båda dessa frågor vid framtida möten.

Elisabeth tackar för dagens möte och ser fram emot att fortsätta leda Forum och väljer innan mötet avslutas att göra ytterligare en reflektion tillbaka till politikermötet som genomfördes i januari 2015. Elisabeth konstaterar att inspelen från det mötet används i det dagliga arbetet på Regeringskansliet och det är en förhoppning att Forum ska fortsätta skapa fruktsam dialog.